

Fäeag Rotyam | 'Amnåkit ne mou se COVID Protection Framework

Hün ne 'amnåkit ne framework te'is

'Amnåkit ne COVID-19 Protection Framework la tög'åkia 'amnåkit fak Tohiåg ne matanitü ta a'es'ao'åkit 'e 'on 'ihete' la ao potoa COVID-19 'e Niu Sirågi.

'E avat ma ne **pasån 90 'e famör ne aier'åkit la teak 'e vaji ta 'e Niu Sirågi la teak 'atakoa 'e 'oris kōa' he rua,** ma kotå 'amnåkit fo'ou te'is la kamata a'es'ao'åkit.

'Amnåkit te'is ma 'on väeag fol, ne håhi'åg ka maf'åkim 'e pån fol 'i, la ao potoa COVID-19 'e 'os pure'aga:

- Jarav fak ma'usu – a'es'ao'åkit 'e av ne COVID-19 la mea'mea' 'e laloag ne pure'aga, sur'åkit se håspete la 'e tekåe het ne la ao pot vavhiån, ma 'os maj ne måür fakforo la pō la tåria mah ma raksa' ne 'af'af ta.
- Miå' perpero – a'es'ao'åkit 'e av ne forås ne COVID-19 'e laloag ne pure'ag 'ut se rere, te' ne maj ne måür fakforo la iof'åkit 'atakoa te' ne 'amnåkit fakgarue se 'af'af te'is ka pō se' ma la tåria forås mij ne 'af'af ta, ma la ma 'on mamår het ma raksa'at la tåe ofråu se te' ne famori 'e taf ta.
- Mi'a – a'es'ao'åkit 'e avat ne ta tēet sok ma kop la rue la matå'ua maj ne måür fakforo ma la pärea te' ne famör ne la pō vavhiån 'e 'af'af te'is.

'Is la pō se' ma la 'ut se rere 'e tohiga 'e av ne kop la a'sok la fu'åkia forås ne 'af'af ta. Garue'åkit ne framework te'is vavhiån se' on la jenjene 'e 'amnåkit ne Tohiåg ne a'es'ao'åkit 'e 'on 'i hete'. Iå nā sin se famör ne teak 'e vaji ta la pō la rue a'fuåmamåu.

'E te' ne tohiga, pesnese, koroa ne tög'åkit tē se taf ta, ma ut ne säe ofråu se famori la pō la noh säe se te' ne famör ne teak vaji ta. Pesnes ma kampanē ne säe ke se famör ne teak vaji ta la mea'mea' raksa' ne la agtåu ma.

Ka av hes ta 'amnåkit fo'ou ne framework ta la a'fūmou'åkit la a'es'ao'åkit?

'Åe la pō se' ma la räe se ti' ne famör ne teak vahia 'oris kōa' mumue ta ne kōa'at te 'on rua, ma a'tatåu'åkit utut ne 'åe noho e se te' ne ut ne tore 'e Niu Sirågi.

Ao se utut ne 'åe nohoe ne såkiore se jaj ta la aoa utut ne 'åe noho e.

Ti' ne famör ne teak vaji ta 'e 'ou pure'ag ta

Te' ne foh ne la a'es'ao'åkit se matå' ne måür fakforo

Kel'åkit hün se 'af'af ta, aoag ne famori ma noh pū'atå la noh sok'åkit la sal pumuå ne la a'jeamjeman forås ne 'af'af ta.

Noh pū'atå ne ta pure'agat la noh säe la a'es'ao'åkit nōnō ka la 'ut se rere ti' ne famör ne pō 'e 'af'af ta. Kop ma la 'on avat ne la a'es'ao'åkit noh pū'atå la nā ofråu se te' ne utu.

'On la 'utut ne jenet 'e ta tohiget, 'åmis la rē a'håe se:

- ofråu ne teak ne vaji ta
- 'on ti' ne la pō ne ut garueag ma maj ne måür fakforo ma famör pipiki 'oris la pō la tåria garue te'is
- kel'åkit hün se 'af'af ta, aoag ne famori ma 'oris la tåria garue te'is la matå' ne famör ne pō 'e 'af'af ta, ma
- forås ne COVID-19 'e laloag ne pure'aga, hat tape' ma tē ne la sok se te' ne famori.

Tē ne kop la 'es se puk aier'ākiāg te'is se vāi ta - Vaccination certficate

Puk aier'ākiāg te'is vaccination certificate iā salat ne la a'fūmou'āk ne 'āe teak 'atakoa vāh kōa' ruā ne foh'āk sin se vāi ta.

Kop la 'es ne vaccination certificate la kal a'mah ra 'e ut ma'oit ne famori la la' sin. La ma 'on ut 'e 'on rerege ne la mamā 'on la pō ne 'af'af ta ma ut 'o kop la 'es 'e puk aier'ākiāg te'is ma kotā sāe ofrāu se famori.

Pesenese, kato'aga, ut garueaga, pure'aga, ma te' ne maj ne garue tūtū kop ma la a'sok fak foh la a'es'ao'āk 'amnāk ne puk aier'ākiāg te'is se teak ne vāi ta la kop la 'es 'e av ne famori la sur se 'oris ut garueag ta.

Nōnō ka pesnese, ut garueaga ne maj fakgaruet kat ne pā 'es ra puk aier'ākiāg te'is se teak ne vāi ta, iris kop la garue ka la a'māh ne ti' ne famör ne la pō la sur se ut ta'ag ma a'sok foh ne vāe se ut ne famori la hāi'ōpoga. Iris kop ma la pā 'oris ut garueaga 'e pān **Miā' perpero** ma/ne **Mi'a** 'e tohiga.

Te' ne iris ne fāu 16 se rere la pō la pō 'oris rogrog ne mou se 'oris teak ne vāi ne COVID-19 'e webiste te'is My Covid Record.

Ut te'is tae utut ne 'āe la pō se' ma la teak 'ou puk aier'ākiāg te'is se av ne la la' se ta ut hoi'ākit 'e laloag ne Niu Sirāgi ma tape' ma se ut tūtū ne rān te' ma sākior la rāe se rogrog ne 'ou kel'ākit hūn se COVID-19.

My Covid Record ('Otou rogrog ne Covid)

Ka tes ta 'on fuāg ne väega

Jarav fak mā'usu

Jarav fak mā'usu 'e av ne ma 'on famör he his pō 'e COVID-19 'e laloag ne pure'aga, ma famör he his ne leum 'e ut tūtū ne rān te' ne pō 'e 'af'af ta. Forās ne 'af'af ta la mea'mea' ma famör ne la su'āk se hāspeta hūn se COVID-19 ma pō la tārā ti' ne 'af'af ta. Maj ne māür fakforo la iāiāt la tārā 'af'af ta, ag'esea ma ut garueag ne tae 'e laloag pure'aga, maj ne māür fakforo ne sāe ofrāu se te' ne famori, ma hāspete.

Ka 'is la fu' tapen 'e pān Jarav fak mā'us ta:

- Noh fā' ma af'āk te' ne ut 'atakoa ne 'āe la'o e ma a'es'ao'āk ne sacnning kop la a'sok
- Kāp'āk ne ta hā' ut het la fāua 'ou isu ma nuju 'e av ne hōt 'e 'ahāi fere ma a'ne'ne'āk tape' ma 'e ta laloag rīt

Ka 'is la pō la la' se tei 'e pān Jarav fak mā'us ta:

- Ut ne sāe ofrāu use famori
- Koroa ne sāe ofrāu se famori
- Ut garueaga
- ECEs, ut rakoga, ut rakoag 'on lā'riri' pāu ma ut garueag ne rak'āk tē se ut rakoag lamlama
- Ut ne vāe pāu se kato'ag ne la a'sok 'e sisi se pure'aga
- A'noanoa ne tohiga se ut tūtū ne 'os pure'aga kal hat ra.

Tē ne ut ne kop la 'es 'e puk aier'ākiāg te'is se vāi ta - vaccination certficate

Kat 'es tohiget ra se ti' ne famör ne la tēag'esea nōnō ka la a'es'ao'āk 'e puk aier'ākiāg te'is - vaccination certificate:

- Ut garueg ne famori hāi'ōpoag la tēag'esea
- So'o ne kat'oaga (fakse sū a'lele, ut ne a'sok rotu, marae)
- Tēet ne la a'soko ('e laloag rīt/'e sisi)
- Ut garueag ne kop la a'sok 'oris garue ka hāi'eleag pāu

- Ut ne ös foro

Ut tütü ne puk ne aier'gkiqg te'is se teak ne vqi ta - vaccination certificates kat a'es'ao'äk ra

Nönö ka pesnese, ut garueaga ne garue hãisoag ne la nã, kat sãio' ra 'oirs puk aier'ãkiget se teak ne vqi ta, foho la a'mah'äk.

- Ut garueg ne famori hãio'poag la tãag'esea — la hele' 'e famör 100, la iof'äk se mïta het 'on la noh väevã, la päe ma sousouãf 'e ta le' hoi'ãkit
- So'ö ma hãio'poag 'on famori (fakse sũ a'lele, ut la tãunã' la rotu, marae) — la hele' 'e famör, la iof'äk se mïta het 'on la noh väevã 'e ta le' hoi'ãkit
- Ut garueg ne famori hãio'poag la tãag'esea (laloag rï ta/sisi) — la hele' 'e famör 100, kop la se mïta het 'on la noh väevã, la päe ma sousouãf 'e ta le' hoi'ãkit
- Ut garueag ne kop la noh hãieag se ta le' hoi'ãkit — famör garue la kãp'äk ta hã' ut het la fãua 'oris isu ma nuju, mïta het 'oris la noh väevã ma famör ne leuof se 'oris ut garueaga
- Ut ne ös foro — la hele' 'e famör 100, kop la noh väevã la mïta ruã

Miã' perpero

'E avat ne la hele' 'e pãn **Miã' perper ta**, forãs ne 'af'af ta la 'ut se rere ma la a'mah'äk pãu se maj ne mãür fakforo 'oris la garue la tãria tẽ te'is. Te' ne maj 'atakoa ne mãür fakforo la a'es'ao'äk te' ne tẽ ne iris 'ese se 'af'af te'is, ka la pö se' ma matã'ua ut garueag ne tãe 'e laloag pure'aga, maj ne mãür fakforo ne sãe ofrãu se te' ne famori, ma hãspete. Kop ma 'on mamãrut se famör mamfua ne famör ne ma 'oris 'af'af fak for 'e 'on 'ihete' ne la pö vavahiã 'e 'af'af te'is.

Ka 'is la fu' tapen 'e pãn Miã' Perper ta:

- Noh fã' ma af'äk te' ne ut 'atakoa ne 'ãe la' sin ma a'es'ao'äk ne scanning kop la a'sok
- Kãp'äk ne ta hã' ut het la a'mah'äk fak foh la kop la a'es'ao'äk 'e av he hõt 'e 'ahãifere, 'e motoka ne hoa' tög sal ofrãu (taxi), koroa, ut ne sãe ofrãu se famori, ma la a'ne'ne'äk la famori la kãp'äk 'e te' ne ut ne tore

Ka 'is la pö la la' se tei 'e avat ne 'is la 'e pãn Miã' Perper ta:

- Ut ne sãe ofrãu se famori la sãe ka la ma 'on tohiget se ti' ne famör ne la sur se ut 'og ma kop la noh väevã la mïta het
- Koroa la sãe ka la ma 'on tohiget se ti' ne famör ne la sur se ut 'og ma kop la noh väevã la mïta het
- Ut rakoga la sãe ka la a'es'ao'äk te' ne foh ne noh ma'ma'a
- Ut garueaga
- Ut ne vãe pãu se kato'ag ne la a'sok 'e sis se pure'aga
- A'noanoa ne tohiga se ut tütü ne 'os pure'aga kal hat ra.

Tẽ ne ut ne kop la 'es 'e puk aier'gkiqg te'is se vqi ta - vaccination certifcate

Kat 'es tohiget ra se ti' ne famör ne la tãag'esea nönö ka la a'es'ao'äk 'e puk aier'ãkiget te'is - vaccination certifcate:

- Ut garueg ne famori hãio'poag la tãag'esea
- So'ö ne kat'oaga (fakse sũ a'lele, ut ne a'sok rotu, marae)
- Tẽet ne la a'soko ('e laloag rïit/'e sisi)
- Ut garueag ne kop la a'sok 'oris garue ka hãieag pãu
- Ut ne ös foro

Ut tütü ne puk ne aier'gkiqg te'is se teak ne vqi ta - vaccination certificates kat a'es'ao'äk ra

Nönö ka pesnese, ut garueaga ne garue hãisoag ne la nã, kat sãio' ra 'oirs puk aier'ãkiget se teak ne vqi ta, foho la a'mah'äk.

- Ut garueg ne famori h̄ai'ōpoag la tēag'esea — kop la a'es'ao'āk 'e sal fo'out 'e 'on 'ihete' la togia ta tēet
- So'o ma h̄ai'ōpoag 'on famori (fakse sū a'lele, ut la t̄aun̄a' la rotu, marae) — la hele' 'e famör, la h̄aiat̄auḡ se m̄ita het 'on la noh väevā 'e ta le' hoi'ḡkit

Te' ne ut 'i kat aier'āk la säe se avat ne iris la a'mah'āk a'es'ao'āk famori la kel'āk 'oris puk aier'ḡkiget se teak 'atakoa ne 'oris kōa' rua:

- Tēet ne la a'soko ('e laloag r̄it/'e sisi)
- Ut ne ös foro
- Ut garueag ne kop la a'sok 'oris garue ka h̄ai'eleag p̄au

Mi'a

'E p̄an **Miḡ' ta**, ruet kop la a'sok la pärea ma mat̄'ua famör mamfua ma famör ne ma 'oris 'af'af fak forot 'e' on 'ihete' ma pärea ma mat̄' tapen 'os ut garueag ne m̄ür fakforo la se hele' 'e tekäe het ne h̄aspete kat pō 'e ra la t̄aria ti' ne famör ne la sur'āk sin h̄un se 'af'af ta.

Ka 'is la noh p̄ar tapen 'e p̄an Miḡ' ta:

- Noh f̄a' ma af'āk te' ne ut 'atakoa ne 'äe la'o e ma a'es'ao'āk ne sacnning kop la a'sok
- K̄ap'āk ne ta h̄' ut het la a'mah'āk fak foh la kop la a'es'ao'āk 'e av he h̄öt 'e 'ah̄ifere, 'e motoka ne hoa' tög sal ofr̄au (taxi), koroo, ut ne säe ofr̄au se famori, ma hahan'āk tape' ma la k̄ap'āk 'e av ne la roua utut ne 'äe noho e

Ka 's la pō la la' se tei 'e avat ne 'is la 'e p̄an Miḡ' ta:

- Ut se säe ofr̄au se famori — la säe ka la tōh ma 'e famör 100, ka kop la noh väevā la m̄ita het
- Koroo — la säe ka ma 'on tohiget se ti' ne famör ne la suru ma kop la noh väevā la m̄ita het
- Ut garueaga — a'ne'ne'āk la garue 'e hanue ta
- ECEs, ut rakoga, ma ut rakoag 'on lä'riri' p̄au la säe ka la a'mah'āk foh ne noh ma'ma'a
- Ut ne väe p̄au se kato'ag ne la a'sok 'e sisi se pure'aga — aier'āk ka ma 'on tohiget se ti' ne famör ne la tēag'esea 'e laloag ne so' ta'ag
- A'noanoa ne tohiga se ut tütü ne 'os pure'aga kop ma la a'es'ao'āk

Tē ne ut ne kop la 'es 'e puk aier'ḡkiḡg te'is se v̄ai ta - vaccination certificate

La ma 'on foh la a'ne'ne'āk nōnō ka la a'es'ao'āk 'e puk aier'ḡkiḡg te'is vaccination certificates.

Te' ne ut 'i la säe ka la tōh ma 'e famör 100, la foh'āk se famori 'oris la noh väevāat 'e ta le' hoi'ḡkit la m̄ita het:

- Ut garueg ne famori h̄ai'ōpoag la tēag'esea
- So'o ne kat'oaga (fakse sū a'lele, ut ne a'sok rotu, marae)
- Tēet ne la a'soko ('e laloag r̄it/'e sisi)
- Ut ne ös foro

Te' ne ut 'i la säe ka la ma 'on foh hoi'āk la a'es'ao'āk:

- Ut garueag ne kop la a'sok 'oris garue la h̄ai'eleag se ta le' hoi'ḡkit ne a'f̄umou'āk a'es'ao'āk ne 'amn̄ak ma foh ne mou se m̄ür fakforo
- Ut rakoag lamlama — puk aier'ḡkiget se teak ne v̄ai ta kop la 'es ma kotā a'sok rako 'e ut rakoag ta, ma ti' ne lelea' ne la pō la tēag'esea la foh'āk se 'oris la noh väevāat la m̄ita het

Ut tūtū ne puk ne aier'ḡkiḡg te'is se teak ne vḡi ta - vaccination certificates kat a'es'ao'āk ra

Nōnō ka pesnese, ut garueaga ne garue ḡiasoag ne la nā, kat sḡio' ra 'oirs puk aier'ḡkiget se teak ne vḡi ta, foho la a'mah'āk.

- Ut garueg ne famori ḡi'ōpoag la tēag'esea — kop la a'es'ao'āk 'e sal fo'out 'e 'on 'ihete' la toḡia ta tēet
- So'o ne kat'oaga (fakse sū a'lele, ut ne a'sok rotu, marae) — la hele' 'e famör 10
- Ut rakoag lamlama — rako kop la a'sok 'e sal fo'ou 'e 'on 'ihete'

Te' ne ut 'i kat aier'āk la säe se avat ne iris la a'mah'āk a'es'ao'āk famori la kel'āk 'oris puk aier'ḡkiget se teak 'atakoa ne 'oris kōa' rua:

- So'o ne kato'aga ('e laloag rīt/'e sisi)
- Ut garueag ne kop la a'sok 'oris garue ka ḡi'eleag pḡu
- Ut ne ös foro

Teak vḡi ta

La pō la 'atakoa'āk ne noh lelei ma mǎür lelei ne noj la famör 'e Niu Sirḡgi la 'es, la' la teak vḡi ta 'e 'i.

Nōnō ka 'äe teak vahia 'e vḡi ta, nā 'ou vahia la ḡiasoag se 'ou kḡumane'aga ma kḡunohoga la teak 'oris vḡi ta la pō la 'is 'atakoa la noh lelei ma mǎür lelei mij 'e sal fo'out ne fu'āk sin.

[BookMyVaccine](#)